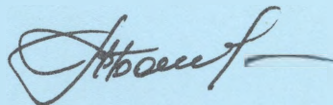

**ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

БОРКО Тетяна Миколаївна

УДК 378.14:930.22:168.522

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ РЕДАКТОРІВ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОЇ ПЕРЕКЛАДНОЇ
ЛІТЕРАТУРИ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

КИЇВ – 2011

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Інституті вищої освіти Національної академії педагогічних наук України.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор
ОНКОВИЧ Ганна Володимирівна,
Інститут вищої освіти НАПН України, завідувач
відділу теорії та методології гуманітарної освіти.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
ГРИШКОВА Раїса Олександрівна,
Чорноморський державний університет
ім. П. Могили, завідувач кафедри англійської мови;

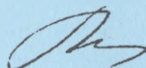
кандидат педагогічних наук
ЛІТІКОВА Олександра Іванівна,
Херсонський державний морський інститут,
доцент кафедри англійської мови.

Захист відбудеться „3” березня 2011 р. о 14 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.456.02 в Інституті вищої освіти НАПН України за адресою: 01014, м. Київ, вул. Бастіонна, 9, зала засідань, 9 поверх.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту вищої освіти НАПН України (01014, м. Київ, вул. Бастіонна, 9).

Автореферат розіслано „2” лютого 2011 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Г.В. Лесик

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Проблема формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури обумовлена створенням європейського простору вищої освіти, який висуває складні завдання щодо більш ефективного міжнародного спілкування та глибокого взаєморозуміння. На всіх рівнях професійної освіти нині відбувається процес переосмислення понять людських ресурсів, ступенів компетентності працівника, його готовності до праці в сучасних умовах. Нові соціально-економічні відносини, що створюються в державі, висувають підвищені вимоги до освіти та науки, до навчально-виховного та наукового закладу, до кожної з його структур, які формують майбутнього фахівця.

Майбутній редактор формується як особистість, насамперед, унаслідок засвоєння та сприйняття професійно-орієнтованих і гуманітарних знань, накопичених галузю, а також редакторського досвіду письменників-перекладачів. Тільки збагачений знаннями та досвідом фахівець-редактор зможе доцільно використовувати власні соціокультурні та духовні якості. Саме тому актуальність проблеми формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури набуває особливого значення.

Науковці й педагоги-практики розробляють нові підходи щодо формування компетенцій випускників вищої школи, що можуть бути теоретичною базою для створення такого освітнього середовища, яке слугувало б розкриттю й розвитку всіх потенційних можливостей особистості студента, активізації його самопізнання та самовдосконалення, сприяло б розвиткові вмій приймати рішення в нестандартних умовах. Це має забезпечити мобільність та конкурентоспроможність майбутніх фахівців на сучасному ринку праці в умовах входження України до Європейського союзу, зближення освітніх систем європейських країн і України відповідно до вимог Болонського процесу. Одним із інструментів забезпечення такої мобільності є відповідність та можливість академічного визнання кваліфікацій і компетенцій випускників вищих навчальних закладів.

Державна освітня політика спрямована на вдосконалення підготовки спеціалістів, тож питання теорії і практики професійної підготовки студентів вищих навчальних закладів завжди перебували в центрі уваги. Кінець 2006 – початок 2007 року ознаменувався двома подіями в галузі науки та освіти: 13 грудня 2006 року Постановою Кабінету Міністрів за № 1718 зроблено доповнення до переліку галузей науки, з яких можуть присуджуватися наукові ступені, а 27 січня 2007 року Постановою Кабінету Міністрів за № 58 уведено в дію новий перелік напрямів, згідно з яким здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем „бакалавр”.

Нова галузь науки, що дістала назву „соціальні комунікації”, охоплює не

тільки журналістикознавство, а й теорію, історію й методологію вивчення видавничої справи та редагування, документознавство, архівознавство, книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство, соціальну інформатику, прикладні соціально-комунікаційні технології, під якими пропонується розуміти також рекламу й зв'язки з громадськістю. З появою цієї галузі науки та включенням до неї журналістикознавства й теорії, історії та методології досліджень видавничої справи й редагування постало питання про коригування поняттєвої системи в плані досягнення журналістики, видавничої справи, редагування, реклами, зв'язків із громадськістю в системі соціальних комунікацій. Через розвиток масових комунікацій, урізноманітнення видавничих організацій та систем на порядку денному постала необхідність збільшення чисельності спеціалістів із соціальних комунікацій й, зокрема, редакційно-видавничої справи. Процес навчання таких фахівців потребує переоцінки основ підготовки спеціалістів для журналістської та видавничої діяльності, системи їхнього навчання з урахуванням усього відповідного наукового, педагогічного та організаційно-методичного потенціалу.

В Україні наявна унікальна перекладна школа, напрацювання якої доцільно використовувати в навчальному процесі під час підготовки як редакторів, так і перекладачів. Українські письменники-перекладачі зазвичай добре знають рідну мову й мову текстів, що перекладаються. Про це свідчать розвідки відомих українських перекладознавців, літературознавців та перекладачів В. Житника, М. Зарицького, Р. Зорівчак, В. Коптілова, Р. Лубківського, М. Рильського, М. Стріхи, О. Чередниченка, шекспірознавця М. Габлевича, культуролога М. Зубрицької.

Проблема формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури залишається зовсім не вивченою, на сьогодні відсутні науково-обґрунтовані рекомендації щодо ефективного здійснення означеного процесу. Використання у навчальному процесі редакторського досвіду українських письменників-перекладачів у формуванні професійної компетентності майбутніх редакторів не було предметом спеціальних досліджень. Недостатнє теоретичне й методичне забезпечення популярної сьогодні спеціальності „Видавнича справа та редагування”, важливість проблеми, її соціально-педагогічне значення обумовили вибір теми дослідження: **„Формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури”**, актуальність якого обумовлена потребою вдосконалення процесу підготовки спеціалістів, які працюватимуть у сфері видавничої справи та редагування.

Зв'язок роботи з науковими планами, програмами, темами. Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи відділу теорії та методології гуманітарної освіти Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України за темами: „Теоретико-методологічні засади інтеграції змісту гуманітарної освіти у ВНЗ негуманітарного профілю”

(РК № 0106U002010) і „Проблеми розвитку гуманітарної освіти у вищих закладах України: зміст, структура, місце у навчальному процесі” (РК № 0103U000962). Автор брала безпосередню участь у розробці проблеми формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури. Основні теоретичні положення й висновки, що характеризують наукову новизну дослідження, отримано та сформульовано автором самостійно.

Тему дисертації затверджено вченою радою Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України (протокол від 29 травня 2008 р. №5/9-1) та узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні (протокол № 7 від 30 вересня 2008 р.).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дослідження полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності технології формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури.

Це зумовило розв'язання таких *завдань*:

- здійснити системний аналіз стану дослідження проблеми в педагогічній теорії і практиці й визначити напрями дослідження;
- уточнити зміст дефініцій „комунікативна особистість” „літературна особистість”, „професійна компетентність майбутнього редактора”;
- виявити особливості формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури;
- експериментально перевірити ефективність моделі формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури;
- розробити та впровадити в навчальний процес спецкурс „Основи редагування художньої перекладної літератури” для майбутніх редакторів.

Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутніх редакторів у вищих навчальних закладах.

Предмет дослідження – формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури.

Методи дослідження. Для реалізації мети розв'язання поставлених завдань використано комплекс методів наукового дослідження:

- *теоретичний аналіз, синтез, абстрагування, конкретизація, узагальнення, порівняння, класифікація, систематизація, моделювання* – з метою узагальнення наукових розробок провідних учених з проблеми формування професійної компетентності майбутніх редакторів;
- *логіко-історичний метод* – для визначення тенденцій розвитку редакторської освіти в Україні й за кордоном, еволюції психолого-педагогічних концепцій мовної освіти в Україні та проблеми становлення сучасної перекладної школи;

– *діагностичні* (тестування, бесіди, соціологічні опитування), пряме й опосередковане спостереження; прогностичні методи, експертних оцінок, самоаналіз, самооцінювання – для оцінки стану професійної підготовки рівнів сформованості у майбутніх редакторів умінь професійної компетентності;

– *педагогічний експеримент* (констатувальний і формувальний) – для визначення мотивації вивчення та використання редакторського досвіду письменників-перекладачів з метою формування професійної компетентності майбутніх редакторів;

– *методи математичної статистики* для здійснення якісного та кількісного аналізу результатів констатувального й формувального експериментів.

Наукова новизна одержаних результатів дисертації полягає в тому, що *вперше*:

– розкрито лінгворедаторську компетенцію як необхідну складову в формуванні професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури;

– визначено нові можливості (фахові, культурологічні, українознавчі) застосування досвіду української перекладної школи у формуванні професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури;

уточнено сутність і зміст понять:

– „*комунікативна особистість*” (особистість здатна до мовленнєво-комунікативної діяльності, компетенція якої формуються в процесі навчання);

– „*літературна особистість*” (феномен індивідуального художнього стилю);

– „*професійна компетентність майбутнього редактора*” (забезпечує фахівцеві здатність на високому професійному рівні здійснювати редакторські функції й умови);

удосконалено модель формування професійної компетентності майбутніх редакторів, що являє собою реалізовану під час формувального експерименту систему взаємопов'язаних і взаємообумовлених компонентів (структурні компоненти досліджуваної компетентності, підходи, рівні й педагогічні умови);

подальшого розвитку набули особливості формування професійної компетентності майбутніх редакторів (використання вітчизняного досвіду письменників-перекладачів як базового навчального матеріалу для формування професійної компетентності; підвищення рівня фахових знань із редагування).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблено й упроваджено у навчально-виховний процес спецкурс „*Основи редагування художньої перекладної літератури*”, спрямований на забезпечення ефективності формування системи знань і професійної компетентності майбутніх редакторів, який висвітлює особливості перекладацької праці в контексті редагування, ілюструє художню вивершеність перекладацького

мистецтва, забезпечує оволодіння необхідними навичками та вміннями роботи з літературним текстом, що загалом підвищує інтерес студентів до редакторського фаху, сприяє мотивації оволодіння ним, привчає до участі в „діалозі культур”.

Результати дослідження можуть бути використані в процесі підготовки й викладання навчальних курсів з літературного редагування, перекладознавства, теорії та практики перекладу, української та зарубіжної літератур, під час укладання навчальних посібників з цих дисциплін, хрестоматій, а також для подальших наукових досліджень з даної проблематики.

Результати дослідження впроваджено в навчально-виховний процес Видавничо-поліграфічного інституту Національного технічного університету України „Київський політехнічний інститут” (довідка № 1800/23 від 21 січня 2010 р.), Тернопільського коледжу Відкритого міжнародного університету розвитку людини „Україна” (довідка № 5 від 25 січня 2010 р.), Миколаївського державного університету імені В. Сухомлинського (довідка № 08/805 від 24 червня 2010 р.), Миколаївського міжрегіонального інституту розвитку людини вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна»» (довідка № 180 від 25 червня 2010 р.).

Особистий внесок здобувача відбито в одноосібних працях, а також опублікованих у співавторстві з доктором педагогічних наук, професором Г. Онкович, у яких проаналізовано особливості підготовки спеціаліста редакторського фаху, обґрунтовано ідеї лінгворедаторської компетенції як обов’язкового складника літературної особистості.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення та результати дисертаційного дослідження обговорено та схвалено на засіданнях відділу теорії та методології гуманітарної освіти Інституту вищої освіти НАПН України, кафедр перекладу, видавничої справи та редагування Миколаївського міжнародного інституту розвитку людини вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини “Україна»» (2003–2010 рр.); викладено в доповідях на науково-практичних конференціях:

– *міжнародних*: „Мова і культура” (Київ, 2004–2010); „Сучасні проблеми науки та освіти” (Алушта–Симеїз, 2004–2007, 2010); „Актуальні проблеми гуманітарної освіти” (Київ, 2004, 2007); „Актуальні проблеми особистісно-орієнтованого навчально-виховного процесу в системі безперервної освіти” (Київ, 2004); „Актуальні проблеми безперервності та наступності в системі ступеневої освіти” (Київ–Миколаїв, 2004); „Друкарство молоде” (Київ, 2006, 2007); „Актуальні проблеми формування особистості лікаря у студентів-медиків” (Київ, 2007); I Міжнародний театральний симпозіум „Література – театр – суспільство” (Херсон, 2005); „Регіональна культура в умовах глобалізації” (Миколаїв, 2009);

– *всукраїнських*: „Проблеми реалізації духовно-творчого потенціалу молоді: пошуки, перспективи” (Миколаїв, 2003); „Методологія соціального

пізнання: здобутки й проблеми” (Київ, 2005);

– *загальноуніверситетських*: „Нова парадигма вищої освіти у контексті сучасних соціально-економічних трансформацій в Україні” (Миколаїв, 2004–2006); „Сучасні технології розвитку людини в інтегрованому суспільстві” (Миколаїв, 2010).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи відображено у 18 наукових публікаціях, з яких 16 – одноосібні, з них 5 – у фахових виданнях, затверджених ВАК України.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, додатків (7) та списку використаних джерел (309 найменувань). Загальний обсяг дисертації складає 267 сторінки, з них основного тексту – 199. Робота містить 14 таблиць, 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність обраної проблеми. Сформульовано мету, завдання, об’єкт і предмет дослідження, розкрито її наукову новизну, практичну значущість, визначено методи дослідження, висвітлено відомості про апробацію та впровадження результатів дослідження у практику діяльності вищих навчальних закладів.

У першому розділі – *„Проблема професійної компетентності майбутніх редакторів у наукових дослідженнях”* – розглянуто особливості професійної підготовки спеціалістів із видавничої справи та редагування в науково-педагогічних дослідженнях, висвітлено становлення й розвиток видавничо-редакційної освіти.

Розвиток державно-правових відносин, збільшення чисельності засобів масової інформації в Україні підвищує актуальність питання про необхідність удосконалення підготовки фахівців друкованих та електронних ЗМІ. Це обґрунтовується вимогами Законів України „Про інформацію” (1992), „Про засоби масової інформації (пресу) в Україні” (1992), „Про інформаційні агентства” (2003), Указу Президента України „Про вдосконалення системи управління державним телебаченням і радіомовленням України” (1995) та іншими законодавчими актами й нормативними документами.

Основні методичні та дидактичні засади організації навчального процесу у вищих закладах освіти знайшли відображення в працях з філософії сучасної освіти (В. Андрущенко, Л. Губерський, І. Зязюн, В. Кремень, В. Лутай, М. Михальченко, З. Самчук та ін.); психолого-педагогічних основ професійного розвитку особистості (О. Глузман, М. Євтух, В. Луговий, С. Максименко, Н. Ничкало, О. Олексюк, О. Сердюк та ін.); з історії та теорії педагогіки (А. Алексюк, В. Будак, С. Гончаренко, М. Євтух, Н. Дем’яненко, В. Луговий, В. Майборода, О. Мороз та ін.). Психологічний потенціал особистості був предметом досліджень таких учених, як І. Маноха, К. Платонов, Н. Побірченко,

О. Полуніна, Ю. Трофімов та ін.; формування компетентності розглядали І. Зимня, О. Овчарук та ін.; педагогічні технології – О. Пехота, І. Підласий, І. Смолюк та ін.; проблеми профільного навчання та орієнтації особистості – Г. Балл, В. Волкова, О. Жирун, Г. Козлакова, В. Коптілов, Е. Лузік. Питання удосконалення мовної та українознавчої підготовки перебували в центрі уваги С. Єрмоленко, П. Кононенка, Л. Мацько, Н. Непийводи, Г. Онкович, О. Сербенської, В. Сергійчука, П. Щербаня та ін.; проблеми фахової підготовки майбутніх редакторів досліджували Н. Зелінська, Р. Іванченко, А. Капелюшний, А. Москаленко, В. Різун, М. Романюк, М. Тимошик, О. Тріщук та ін.

На основі аналізу сучасних наукових підходів до проблеми в наявній науковій літературі визначено тенденції становлення й розвитку видавничої освіти як засобу формування професійної компетентності майбутніх редакторів. Радикальні зміни в структурі сучасного інформаційного простору зумовили загальні тенденції розвитку видавничої освіти (збільшення кількості факультетів та відділень журналістики, значного розширення спектру спеціалізації та дисциплін, підвищення вимог до професійної компетентності редактора тощо).

У розділі проаналізовано наукову й науково-методичну літературу з різних аспектів формування професійної компетентності спеціалістів редакторського фаху й уточнено поняття: „компетенція”, „компетентність” та „професійна компетентність майбутнього редактора”. Поняття „компетенція” має різні значення: 1) коло повноважень, 2) знання та досвід. При уточненні нами використано дослідження сучасних дидактів, які під „компетенцією” розуміють наперед задану вимогу до освітньої підготовки (стандарт), потенційну можливість, елемент компетентності. „Компетентність” як комплексна особистісна категорія означає практичну готовність та здатність людини діяти в певній галузі; вона включає знання, уявлення, навички, мотиви, цінності, реалізовані в життєвих та професійних контекстах, передбачає наявність досвіду діяльності. „Професійна компетентність” – система теоретичної й практичної готовності особистості до ефективної самореалізації у професії, що реалізується через парадигму професійно значущих знань, умінь, якостей, здібностей, схильностей та досвіду професійної діяльності. „Професійна компетентність майбутнього редактора” – це інтегральна якість, яка забезпечує фахівцеві здатність на високому професійному рівні здійснювати редакторські функції й умови, визначені освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою, з опертям на норми загальної та спеціальної освіти, що дає змогу вдосконалювати практичні навички впродовж подальшого професійного життя.

Зазначається, що підготовка компетентного майбутнього редактора в Україні здійснюється в розгалуженій мережі кафедр вищих навчальних закладів, які у своєму форматі пройшли еволюційний шлях розвитку. Аналіз діяльності кафедр видавничої справи та редагування засвідчив, що останнім

часом науковий і науково-педагогічний простір формується в цих колективах потужно й продуктивно. Кафедри видавничої справи, пропагуючи свої наукові підходи, налагоджують тісні контакти з видавництвами, органами науково-технічної інформації, рекламними установами тощо. Все зазначене засвідчує, наскільки потужною й плідною виявилася діяльність суб'єктів у поліпшенні підготовки майбутніх редакторів як компетентних фахівців.

Аналіз методолого-теоретичних та методичних аспектів проблеми формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури визначив найважливіші напрями дослідження.

У другому розділі – *„Теоретико-методологічні засади впровадження засобів художньої перекладної літератури для формування професійної компетентності майбутніх редакторів”* – представлено основні методи, етапи та організацію дослідження.

Гіпотеза дослідження. Професійна компетентність майбутніх редакторів значно поліпшиться за умов упровадження в навчальний процес міждисциплінарних інтегрованих професійно-орієнтованих спеціалізованих курсів. Формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури буде успішним, якщо:

- діяльність майбутнього редактора базуватиметься на засадах компетентнісної парадигми співпраці суб'єктів у процесі редагування перекладної літератури;
- майбутній фахівець спиратиметься на здобутки професійних редакторів-перекладачів;
- майбутній спеціаліст у процесі опанування фаховими дисциплінами володітиме лінгворедаторською компетенцією.

Організація та основні етапи дослідження. Дослідження мало пролонгований характер і здійснювалося впродовж 2004–2010 рр.

На першому – організаційно-педагогічному етапі (2004–2005 рр.) – вивчалася й аналізувалася законодавча база, стан розробленості проблеми формування професійної компетентності фахівців, зокрема, виявилися особливості формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури. Визначено вихідні теоретичні й методологічні положення, тему, предмет, об'єкт і мету дослідження; сформульовано гіпотезу; конкретизовано завдання дослідження.

На другому – реорганізаційно-адаптаційному етапі (2006–2007 рр.) – аналізувалася наукова література з проблем формування мовної, комунікативної особистості; обґрунтування поняття „літературна особистість”; вивчалась література з різних аспектів дослідження тексту, а також досвід української перекладної школи з метою його використання у навчальному процесі; розроблялася програма дослідження, проводилося соціологічне опитування з педагогічною метою та аналізувалися його результати; обґрунтовувалися теоретико-методологічні засади авторського спецкурсу та

проводилася апробація моделі формування професійної компетентності майбутніх редакторів на базі академічних груп спеціальності „Видавнича справа та редагування” Миколаївського державного університету імені В. Сухомлинського; Миколаївського міжрегіонального інституту розвитку людини вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна”»; Видавничо-поліграфічного інституту Національного технічного університету України „Київський політехнічний інститут”; Тернопільського коледжу Відкритого міжнародного університету розвитку людини „Україна”.

На третьому – дослідно-експериментальному етапі (2008–2010 рр.) – проводилися констатувальний і формувальний експерименти, перевірялася ефективність авторської програми спеціалізованого курсу, здійснювався аналіз отриманих результатів.

На четвертому – науково-узагальнювальному етапі (2010 р.) – оброблялися й систематизувалися результати педагогічного експерименту; формулювалися висновки дослідження; проводилася апробація результатів. Розроблено курс лекцій і практичних завдань до інтегрованого спецкурсу для забезпечення більшої ефективності педагогічного керування процесом формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури.

Аналіз наукових праць вітчизняних та зарубіжних дослідників (А. Ворожбитова, Т. Груба, С. Ільєнко, Л. Мацько, М. Плющ, Н. Шумарова та ін.) свідчить, що при підготовці редакторів мовна особистість у сфері літературно-художньої комунікації набуває статусу літературної особистості з високою лінгворедаторською компетенцією. Зауважимо, що лінгворедаторський аспект літературної особистості може бути предметом дослідження літературознавства, текстознавства, журналістикознавства, перекладознавства й теорії редагування.

Визначення специфіки тексту як засобу навчання стало основою для розроблення технології формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури. Для майбутнього спеціаліста-редактора робота над авторським текстом – основний етап літературної праці. Редактора прийнято називати помічником автора, але навіть при найширшому трактуванні обов'язків редактора, прийнятих сьогодні у видавничій практиці, аналіз, оцінка й виправлення тексту авторського твору залишаються його головним завданням.

Дослідженням визначено, що розроблення наукових основ редагування спирається на фундаментальні знання про текст, його теорію. Сам термін „текст” багатозначний. Відносно недавно виокремилась окрема галузь наукових знань – текстологія (текстознавство).

Основні характеристики тексту були предметом розгляду багатьох науковців (Н. Зелінська, А. Мільчин, Б. Мучник, В. Різун, К. Серажим,

М. Тимошик, О. Тришук та ін.). Теорією тексту виявлено його основні характеристики, з яких для редагування першорядне значення мають *цілісність* (забезпечується смисловою ниткою, яка має проходити через увесь текст), *зв'язність* (полягає в оцінці тексту, навіть незначній зміні його повинен передувати аналіз, що йде від зв'язків зовнішніх до зв'язків глибинних, осмислення й уточнення їх значення), *закріпленість у певній знаковій системі* (письмова та усна форми мають у своєму розпорядженні різні засоби для того, щоб полегшити адресату шлях до її розуміння), *інформативність* (базується на уявленні редактора про рівень знань читача й врахування чинника часу). Розуміння суті цих характеристик важливе редактору не тільки в плані теорії.

У розділі розглянуто специфіку майстерності письменника-перекладача як професійний орієнтир майбутнього редактора в системі навчання редагування художньої перекладної літератури.

У **третьому розділі** – *„Результати дослідницької роботи з формування професійної компетентності спеціалістів видавничої справи та редагування засобами художньої перекладної літератури”* – досліджено технології формування професійної компетентності майбутніх фахівців на прикладі українських перекладів. Мовотворчий досвід перекладачів П. Куліша, І. Пулюя, І. Огієнка при роботі над перекладом Біблії українською мовою в різні епохи майбутні редактори мають використовувати в подальшій самостійній діяльності, оскільки це засвідчуватиме наявність лінгворедаторської компетенції в їхній фаховій діяльності.

У процесі навчання майбутніх редакторів важливі акценти на особливій ролі перекладу українських класиків в активізації словотворчих ресурсів української мови в процесі творення нових лексем. Особистий внесок письменників-перекладачів у загальний іменниковий лексикон української літературної мови заслуговує на належне поцінування їхньої мовної спадщини та якомога повніше представлення її не тільки в сучасній академічній лексикографії, а й у навчальному процесі, в аудиторіях філологів, редакторів, перекладачів художніх текстів.

На прикладі перекладів Г. Кочура майбутній редактор може пересвідчитись, як із текстів художньої літератури іноземними мовами перекладач творить варіанти, відповідні до форми та змісту оригіналу. Велике значення має й редакторська практика майстра. Проникнення в творчу лабораторію перекладача Г. Кочура допомагає зрозуміти „принцип Г. Кочура-перекладача-редактора”, який може стати домінуювальним у діяльності редактора художньої перекладної літератури.

Потужним джерелом збагачення української мови є переклади М. Лукаша завдяки активному залученню призабутих, рідковживаних форм, з одного боку, та реалізації й демонстрації органічної здатності мови до слово- і фразотворення, багатой синонімії – з іншого. М. Лукаш часто виступав у якості „сам собі редактор”. Наведені в роботі приклади свідчать про те, як праця перекладача

може бути взірцем для роботи редактора над словом. Саме на цих прикладах має будуватися професійна підготовка філолога, перекладача і редактора.

Редакторський досвід письменників-перекладачів засвідчує, що критеріями професійності для сучасного редактора перекладу художніх текстів є поєднання функцій дослідника й критика, адже редактор перекладу аналізує як текст перекладу, так і первинний текст з метою визначити ключові елементи, які будуть опертям при опрацюванні тексту. Він має обрати технології редакторського процесу, визначити потребу залучення фахівців інших галузей тощо. Від редактора залежить адекватне відтворення мовностилістичних елементів тексту, відповідність авторському оригіналові на лексичному, фонетичному й синтаксичному рівнях, збереження емоційно-експресивного навантаження тексту. Отже, редактор перекладу має бути певною мірою мовознавцем. Ці та інші критерії професійності об'єднали в поняття „лінгворедакторська компетенція”.

З метою виявлення мотивів вивчення спецкурсу з основ редагування художньої перекладної літератури проведено експеримент, який засвідчив доцільність його впровадження в навчальний процес. Розглядаємо цей спеціалізований курс як одну з умов підвищення професійної компетентності майбутніх редакторів.

Студенти спеціальності „Видавнича справа та редагування” п'яти вищих навчальних закладів (Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного технічного університету України „КПІ”, Київського національного університету культури і мистецтва, Миколаївського державного університету імені В. Сухомлинського, Миколаївського міжрегіонального інституту розвитку людини вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна”») проанжували варіанти мотивів, котрі спонукали б їх до вивчення нового спецкурсу „Основи редагування художньої перекладної літератури”, за запропонованим переліком. У загальному підсумку вибору мотивів студентами всіх вищих навчальних закладів, що взяли участь в опитуванні, із 11 запропонованих мотивів пріоритетними (за 10-бальною системою) визначили (рис.1).

Усі опитувані для подальшої професійної діяльності до мотивів-лідерів включили необхідність умінь та навичок редагування художньої перекладної літератури; необхідність знань редагування художньої перекладної літератури; підвищення рівня фахових знань із редагування; пошук нових знань; знайомство з культурою інших народів; підвищення рівня фахових знань із зарубіжної та з української літератур і вважають за доцільне вивчення такого спецкурсу на старших курсах, коли вже сформовані базові знання з основ редагування. Вивчення спецкурсу з основ редагування художньої перекладної літератури, засвідчило доцільність його впровадження у навчальний процес як умову підвищення професійної компетентності майбутніх редакторів.

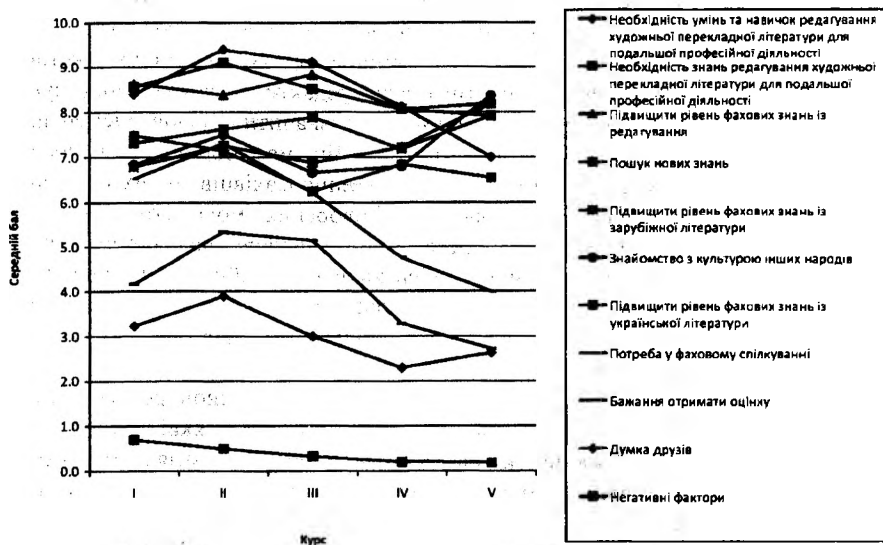

Рис.1. Порівняльна діаграма мотивів вивчення спецкурсу з основ редагування художньої перекладної літератури

Під час реалізації дослідно-експериментального етапу одним із ефективних чинників формування професійної компетентності майбутнього редактора введено в навчальний процес спецкурс „Основи редагування художньої перекладної літератури”. В процесі проведення навчальних занять майбутні редактори застосовували якісно нові методи навчання, зокрема, ті, що базуються на аналізі наукових джерел з редагування художньої перекладної літератури, порівняльному аналізі історичного розвитку українського перекладу в різні періоди, використовувались творчі форми проведення семінарських та практичних занять; також метод моделювання реальних практичних ситуацій, спрямованих на спільне розв'язання завдань.

Після завершення програми експерименту проаналізовано кількісні й якісні дані отриманих результатів двох проміжних зрізів та підсумкового діагностування. Результати підсумкових вимірювань дали змогу виявити динаміку формування професійної компетентності майбутніх редакторів експериментальних і контрольних груп. Отримані дані наведено у табл. 1.

**Динаміка формування професійної компетентності
майбутніх редакторів**

Рівень сформованості професійної компетентності	Експериментальні групи				Контрольні групи			
	Початок експерименту		Завершення експерименту		Початок експерименту		Завершення експерименту	
	Студ.	%	Студ.	%	Студ.	%	Студ.	%
Високий	3	9,7	11	35,5	3	10,0	4	13,3
Середній	7	22,6	12	38,7	6	20,0	6	20,0
Низький	21	67,7	8	25,8	21	70,0	26	66,7

На етапі перевірки результатів експерименту методами математичної статистики було здійснено три етапи розрахунків за допомогою асимптотичного критерію Вілсона-Мана-Уїтні, L-критерію Пейджа, непараметричного критерію χ^2 . Це довело статистичну вірогідність різниці значень, розподілу і напрямку змін досліджуваної ознаки.

Таким чином, з рівнем вірогідності 95% підтверджено, що різниця даних у контрольних та експериментальних групах після формувального експерименту зумовлена застосуванням експериментальної технології, що засвідчує ефективність формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, яке полягає у розв'язанні актуальної проблеми формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури.

Результати експериментального дослідження підтвердили покладену в основу гіпотезу, а реалізовані мета й завдання дають підстави сформулювати висновки та запропонувати рекомендації, що мають теоретичне й практичне значення.

1. Здійснено системний аналіз наукових праць та визначено напрями з теми дослідження. Установлено, що проблема формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури не була предметом комплексних наукових досліджень. У сучасних умовах, коли суспільні вимоги до рівня підготовки й особистості майбутніх редакторів кардинально підвищуються, зазначена проблема набуває надзвичайної актуальності й потребує науково-практичного обґрунтування. Це спонукає до розроблення сучасних педагогічних підходів у підготовці спеціалізованих фахівців.

2. Уточнено зміст дефініцій: „комунікативна особистість” – це особистість, яка розглядається з погляду її готовності та здатностей до

мовленнєво-комунікативної діяльності, компетенція якої виявляється в сукупності тих знань, умінь і навичок, що формуються в процесі навчання; „літературна особистість” – це особистість, суть якої визначається як феномен індивідуального художнього стилю, пов’язаного з образом автора; „професійна компетентність майбутнього редактора” – інтегральна якість, що забезпечує фахівцеві здатність на високому професійному рівні здійснювати редакторські функції, спираючись на норми загальної і спеціальної освіти, оволодівати практичними навичками впродовж усього професійного життя та вдосконалювати їх.

3. Виявлено особливості формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури, що полягають в інтегруванні комплексу знань, умінь, якостей, компетентностей особистості (необхідність знань редагування художньої перекладної літератури та необхідність умінь та навичок редагування художньої перекладної літератури для подальшої професійної діяльності, пошук нових знань, підвищення рівня фахових знань із редагування, підвищення рівня фахових знань із зарубіжної та української літератур) через творчу трансформацію, що дає можливість поєднати специфіку перекладацької та редакторської діяльності. Орієнтація на особистість і компетентність дозволяє суттєво полегшити процес соціально-професійної адаптації молоді, підвищити її конкурентоспроможність у сфері фахової діяльності. Таким чином, особливістю редакторської діяльності при роботі з перекладами є розгляд перекладного твору як явища двох культур.

4. У ході дослідження розроблено модель формування професійної компетентності майбутніх редакторів, яка являє собою систему взаємопов’язаних завдань, що забезпечують розвиток досліджуваної професійної компетентності. Неперервність і послідовність процесу формування професійної компетентності на різних етапах становлення особистості майбутнього редактора досягалося завдяки залученню спецкурсу „Основи редагування художньої перекладної літератури”. Дані формувального етапу експерименту переконують, що в експериментальній вибірці, порівняно з контрольною, відбувалась позитивна динаміка. Дослідженням підтверджено, що впровадження в роботу вищих навчальних закладів технології формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури забезпечує високу результативність підготовки фахівців з редагування.

5. На основі результатів дослідження розроблено й упроваджено в навчальний процес авторський спецкурс „Основи редагування художньої перекладної літератури” з метою формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури, в основу якого покладено теоретично обґрунтовані та експериментально перевірені положення щодо доцільності впровадження моделі формування професійної компетентності майбутніх редакторів у процесі вивчення навчальних

дисциплін: використання активних форм організації, методів і засобів навчання; впровадження компетентнісного, діяльнісного особистісно-орієнтованого та системного підходів у навчанні гуманітарних дисциплін; використання комплексу професійно орієнтованих ситуативних завдань та забезпечення їх методичного супроводу; впровадження етапів технології формування професійної компетентності.

6. Аналіз особливостей процесу підготовки фахівців з редагування на прикладі редакторської майстерності українських письменників-перекладачів із метою використання їх досвіду у навчальному процесі засвідчив, що для формування професійної компетентності майбутніх редакторів доцільно введення спецкурсу, побудованого на основі інтеграції міждисциплінарних знань, умінь і навичок та їхньої професіоналізації; який би раціонально поєднував у навчально-виховному процесі різноманітні форми, методи та прийоми навчання й уможливував би активізацію практичної діяльності студентів, а також забезпечував тісний взаємозв'язок навчальних занять і самостійної фахової підготовки майбутніх редакторів.

Дослідженням підтверджено, що впровадження в практику роботи вищих навчальних закладів спецкурсу на прикладі редакторського досвіду українських письменників-перекладачів формує професійну компетентність майбутніх редакторів та дає змогу досягти високої результативності в їх підготовці.

За результатами дисертаційного дослідження можна запропонувати такі практичні рекомендації для вищих навчальних закладів:

- вважати формування професійної компетентності майбутніх фахівців засобами професійно-орієнтованих спецкурсів частиною цілісного педагогічного процесу у вищій школі, що потребує розроблення відповідного навчально-методичного забезпечення й організації його науково-педагогічного супроводу;

- для підвищення якості професійної підготовки майбутніх редакторів впроваджувати в навчально-виховний процес інтегровані спецкурси з урахуванням інтересів і потреб студентів. Зокрема, спецкурс з основ редагування художньої перекладної літератури можна запропонувати і студентам спеціальності „Переклад”;

- до системи підготовки майбутнього редактора доцільно включити факти з життя й творчості таких особистостей, як Г. Кочур і М. Лукаш. Діяльність відомих перекладачів дає можливість студентові зрозуміти технологію роботи над перекладом з урахуванням специфіки зарубіжної літератури, творчої манери автора й художнього письма перекладного тексту.

Проведене дослідження не претендує на вичерпне розв'язання всього спектру проблем, пов'язаних із формуванням професійної компетентності майбутніх редакторів у процесі фахової підготовки. Перспективними напрямками подальшого дослідження можуть стати питання формування та розвитку в майбутніх редакторів мотивації до професійного

самовдосконалення, формування професійної компетентності майбутнього редактора в процесі дистанційної освіти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Борко Т.М. Педагогічна парадигма школи – ВНЗ у національному контексті вивчення творчості Миколи Куліша / Т.М. Борко // Вища освіта України. – 2005. – № 3. – С. 180-183.
2. Борко Т.М. „Перекладач, учений, критик і поет...” (перекладацька та виробнича діяльність Миколи Зерова) / Т.М. Борко // Вища освіта України. – 2006. – № 1. – С. 161–165.
3. Борко Т.М. Формування художньо-образного бачення майстерності письменника у майбутніх редакторів / Т.М. Борко // Вища освіта України. – 2006. – № 2. – С. 93–95.
4. Борко Т.М. Плекання літературної особистості – актуальне завдання підготовки спеціаліста редакторського фаху / Г.В. Онкович, Т.М. Борко // Поліграфія і видавнича справа. – 2007. – № 2 (46). – С. 172–178.
5. Борко Т.М. Розвиток лінгворедаторської компетенції майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури / Г.В. Онкович, Т.М. Борко // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології – К., 2008. – Т. 2. – С. 143–149.
6. Борко Т.М. Культурологічний аспект творчих взаємовідносин Миколи Куліша та Леся Курбаса / Т.М. Борко // Мова і культура. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2004. – Вип. 7. – Т. III. Мова і засоби масової комунікації. Мова сучасного мистецтва. (до 200-річчя від дня народження М.О. Максимовича). – С. 271–275.
7. Борко Т.М. Естетичні засади формування професійної культури майбутніх видавців-редакторів (на прикладі вивчення поетичного доробку Є. Плужника) / Т.М. Борко // Мова і культура. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2005. – Вип. 8. – Т. VIII. Актуальні проблеми сучасної філологічної науки. – С. 244–250.
8. Борко Т.М. Формування професійних якостей майбутніх видавців-редакторів (на матеріалі вивчення мовної культури мемуарів Григора Тютюнника) / Т.М. Борко // Мова і культура. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2007. – Вип. 9. – Т. XII (100). Актуальні проблеми сучасної філологічної науки. – С. 164–166.
9. Борко Т.М. Редакторський досвід Г. Кочура у становленні майбутнього редактора / Т.М. Борко // Мова і культура. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2009. – Вип. 12. – Т. IX (134). – С. 209–213.
10. Борко Т.М. Педагогічний потенціал художньої творчості Василя Сухомлинського / Т.М. Борко // Актуальні проблеми гуманітарної освіти: збірник наукових праць // за заг. ред. д.п.н., проф. Онкович Г.В. та канд. фіз.-мат. н., проф. Ломаковича А.М. – Київ-Кременець: РВЦ КОГП ім. Т. Шевченка.

– 2004. – С. 100–102.

11. Борко Т.М. Педагогічні проблеми у творчості Василя Сухомлинського / Т.М. Борко // Сучасні проблеми науки та освіти. Матеріали 5-ї Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції 30 квітня – 10 травня 2004 р., м. Алушта / Українська Асоціація „Жінки в науці та освіті”. – Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2004. – С. 219.

12. Борко Т.М. Прищеплення любові до професії майбутніх редакторів засобами художньої літератури / Т.М. Борко // Методологія соціального пізнання: здобутки й проблеми. Матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції 25 травня 2005 р. – Київ-Запоріжжя: Просвіта, 2005. – С. 242–244.

13. Борко Т.М. Формування у студентів-редакторів поняття про майстерність письменника у процесі вивчення української літератури у вищому навчальному закладі / Т.М. Борко // Доповіді 6-ї міжнародної науково-технічної конференції студентів і аспірантів „Друкарство молоде”. К.: Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, 2006. – С. 349–352.

14. Борко Т.М. Перекладацька спадщина Д.М. Загула та професійна майстерність майбутніх редакторів у взаємозв'язках та взаємообумовленості / Т.М. Борко // Сучасні проблеми науки та освіти. Матеріали 7-ї Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції 25 червня – 2 липня 2006 р., м. Сімеїз. / Українська Асоціація „Жінки в науці та освіті”. – Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2006. – С. 152.

15. Борко Т.М. Самостійна робота студентів у системі літературної освіти / Т.М. Борко // Тези доповідей 7-ї Міжнародної науково-технічної конференції студентів і аспірантів „Друкарство молоде”. – К.: ВПІ НТУ України „КП”, 2007. – С. 258–259.

16. Борко Т.М. Література української діаспори у формуванні професійної майстерності майбутніх редакторів видавничої справи / Т.М. Борко // Сучасні проблеми науки та освіти. Матеріали 8-ї Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції 28 квітня – 9 травня 2007 р., м. Алушта / Українська Асоціація „Жінки в науці та освіті”. – Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2007. – С. 176.

17. Борко Т.М. Формування лінгворедаторської компетенції майбутніх редакторів на прикладі українських перекладів Біблії / Т.М. Борко // Регіональна культура в умовах глобалізації. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Випуск II. – Миколаїв, 2009. – С. 160–164.

18. Борко Т.М. Основи редагування художньої перекладної літератури: Програма спецкурсу для студентів спеціальності „Видавнича справа та редагування” / за заг. ред. д.п.н., проф. Г.В. Онкович. – К.: ІВО НАПН України, 2010. – 25 с.

АНОТАЦІЇ

Борко Т.М. Формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – НАПН України: Інститут вищої освіти. – Київ, 2011.

У дисертації розглянуто проблему формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури.

Проаналізовано стан підготовки цієї категорії майбутніх фахівців, доведено необхідність її вдосконалення на засадах компетентнісного підходу. Поняття професійна компетентність майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури тлумачиться як інтегральне особистісне новоутворення, що включає ціннісно-мотиваційний, когнітивно-операційний, особистісний, рефлексивний компоненти.

Обґрунтовано методику формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури та спроектовано відповідну педагогічну технологію, що забезпечує ефективність її функціонування. Здійснено апробацію технології через упровадження авторського інтегрованого спецкурсу „Основи редагування художньої перекладної літератури” для майбутніх редакторів, призначеного до вдосконалення процесу формування професійної компетентності майбутніх редакторів засобами художньої перекладної літератури.

Ключові слова: професійна компетентність, лінгворедаторська компетенція, літературна особистість, комунікативна особистість, українська школа перекладу, художня перекладна література, редагування перекладної літератури.

Борко Т.Н. Формирование профессиональной компетентности будущих редакторов средствами художественной переводной литературы. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – НАПН Украины: Институт высшего образования. – Киев, 2011.

В диссертационном исследовании рассмотрена проблема формирования профессиональной компетентности будущих редакторов средствами художественной переводной литературы.

Анализ научных исследований позволил уточнить и развить научные представления о формировании профессиональной компетентности с ориентацией на подготовку специалистов редакторской специальности, а также уточнены понятия „компетенция”, „компетентность” и „профессиональная компетентность будущего редактора”. Понятие „компетенция” имеет разное значение: 1) круг полномочий, 2) знание и опыт. При уточнении использованы

исследования современных дидактов, которые под „компетенцией” понимают наперед заданное требование к образовательной подготовке (стандарт), потенциальную возможность, элемент компетентности. „Компетентность” как комплексная личностная категория обозначает практическую готовность и способность человека действовать в определенной области, она включает знания, представления, навыки, мотивы, ценности, реализованные в жизненных и профессиональных контекстах, предусматривает наличие опыта деятельности. „Профессиональная компетентность” – система теоретической и практической готовности личности к эффективной самореализации в профессии, реализующейся через парадигму профессионально значащих знаний, умений, качеств, способностей и опыта профессиональной деятельности. „Профессиональная компетентность будущего редактора” – это интегральное качество, которое обеспечивает специалисту способность на высоком профессиональном уровне совершать редакторские функции и условия, что определено образовательно-квалификационной характеристикой и образовательно-профессиональной программой, с опорой на нормы общего и специального образования, владея которой специалист способен усовершенствовать практические навыки на протяжении всей профессиональной жизни.

Проанализировано состояние подготовки этой категории будущих специалистов, доказана необходимость ее усовершенствования на принципах компетентного подхода. Понятие „профессиональная компетентность будущих редакторов” трактуется как интегральное личностное новообразование, включающее ценностно-мотивационный, когнитивно-операционный, личностный, рефлексивный компоненты.

Основой формирования профессиональной компетентности будущего редактора предстают компетенции трех категорий: инструментальные, межличностные и системные. Профессиональная компетентность будущего редактора – это интегральное качество, обеспечивающее способность на высоком профессиональном уровне совершать редакторские функции, опираясь на нормы общего и специального образования и усовершенствуя практические навыки на протяжении всей профессиональной жизни. Определено, что профессиональная компетентность будущего редактора обеспечивается особой – лингворедаторской – компетенцией.

Методика формирования профессиональной компетентности будущих редакторов средствами художественной переводной литературы спроектирована в соответствующую педагогическую технологию, которая реализована в процессе преподавания авторского интегративного спецкурса „Основы редактирования художественной переводной литературы” для будущих редакторов.

Экспериментом подтверждено, что внедрение в практику работы высших учебных заведений спецкурса на примере редакторского опыта украинских писателей-переводчиков формирует профессиональную компетентность

будущих редакторов, дает возможность достичь высокой результативности в подготовке будущих специалистов, ориентируется на перспективы будущей самостоятельной деятельности. Спецкурс представляет особый интерес для студентов, углубленно изучающих иностранные языки, и может быть использован при обучении студентов специальности „Перевод”.

Анализ результатов экспериментальных исследований дал возможность сделать вывод о целесообразности включения междисциплинарного интегративного спецкурса „Основы редактирования художественной переводной литературы” в учебный процесс с целью формирования профессиональной компетентности будущих редакторов для создания оптимальных педагогических условий приобретения профессиональных знаний.

Исследованием подтверждено, что внедрение в практику работы высших учебных заведений спецкурса на примере редакторского опыта украинских писателей-переводчиков формирует профессиональную компетентность будущих редакторов и дает возможность достичь высокой результативности в подготовке будущих специалистов.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, лингворедакторская компетенция, литературная личность, коммуникативная личность, украинская школа перевода, художественная переводная литература, редактирование переводной литературы.

Borko Tetyana M. The formation of the professional competence of the future editors by the means of the belles-lettres under translation. – The manuscript.

The thesis on competing a scientific degree of the Candidate of Pedagogy by specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – Ukrainian National Academy of Pedagogy: Higher Education Institute. – Kyiv, 2011.

The thesis deals with the problem of the formation of the professional competence of the future editors by the means of the belles-lettres under translation.

The state of the training of this category of future editors has been analyzed, the necessity of its improvement has been proved basing on the approach of competence. The notion of the professional competence of the future editors by the means of the belles-lettres under translation is specified as integral personal new formation, including value-and-motivation, cognitive-and- operational, personal, reflexive components.

The methods of the professional competence of the future editors by the means of the belles-lettres under translation have been substantiated and correspondent pedagogical technology providing the efficiency of its functioning has been designed. The technology has been approved by introducing the author’s integrated special course “The Fundamentals of Belles-Lettres under Translation Editing” for the future editors. It is intended for improving the professional competence formation process of the future editors by the means of the belles-lettres under translation.

Key words: professional competence, lingual-and-editing competence, literary personality, lingual personality, Ukrainian School of Translation, belles-lettres under translation, belles-lettres under translation editing.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100